

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 1 від 23.01.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 8 від 26.01.2026

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації керівників гуртків
науково-технічного та дослідницько-експериментального
напрямів за темою**

**«НОВІ ПРОФЕСІЙНІ ОРІЄНТИРИ В ДІЯЛЬНОСТІ
КЕРІВНИКА ГУРТКА»**

«New professional guidelines in the activities of the head of the circle»

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри освітнього
менеджменту та виховання
21.01.2026 № 1

Харків – 2026

Розробник: Вороніна Г.Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього менеджменту та виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійної компетентності керівників гуртків

Термін дії програми: з 01.01.2026 до 31.12.2030 року

Рецензенти:

Смирнова М.Є., професор кафедри освітнього менеджменту та виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук
Молостова М.М., директор Комунального закладу «Станція юних техніків №3 Харківської міської ради»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми Актуальність курсів підвищення кваліфікації керівників гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів обумовлена трансформацію системи освіти в умовах змін, що вимагає від педагогічних працівників уміння проектувати освітній процес відповідно до інтересів і можливостей вихованців/вихованок, створювати безпечне освітнє середовище, застосовувати інтерактивні та практико орієнтовані методи навчання, використовувати цифрові інструменти й інноваційні педагогічні технології.

Освітня програма курсів підвищення кваліфікації керівників гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів з теми «Нові професійні орієнтири в діяльності керівника гуртка» спрямована на реалізацію ключових положень Законів України «Про освіту» (зі змінами), «Про позашкільну освіту» (зі змінами), «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), Стратегії розвитку позашкільної освіти (2017), Стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року (2024).

Цільова група: керівники гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів

Обсяг (тривалість): 75 годин/2,5 кредити

- лекції – 22 год (29%);
- практико орієнтовані види роботи – 38 год (51%);
- самостійна робота – 13 год (17%);
- контрольні заходи – 2 год (3%).

Особливості реалізації програми

Освітня програма підвищення кваліфікації керівників гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів за темою «Нові професійні орієнтири в діяльності керівника гуртка» базується на компетентнісному підході та спрямована на потреби системного реформування позашкільної освіти.

Програма може реалізовуватися в повному обсязі як цілісний освітній курс з урахуванням специфіки науково-технічного та

дослідницько-експериментального напрямів позашкільної освіти, досвіду педагогів та умов дистанційного формату навчання.

Для ефективної реалізації програми необхідні навчально-методичне забезпечення (презентації, методичні матеріали, кейси, цифрові ресурси); доступ до технічних засобів та онлайн-платформ; сприятливе освітнє середовище, орієнтоване на партнерську взаємодію та обмін досвідом.

Реалізацію змісту програми забезпечують педагогічні працівники, тренери, фахівці-практики з відповідним професійним досвідом роботи в закладах позашкільної освіти, які володіють сучасними методиками позашкільної освіти та інструментами активного та андрагогічного навчання.

Одним з основних напрямків успішного засвоєння змісту програми є самостійна робота слухачів, яка передбачає самостійне опрацювання окремих тем та виконання завдань аналітичного, творчого, проєктувального характеру. Самостійна робота слухачів передбачає завдання, спрямовані на вивчення нормативно-правових актів та інструктивно-методичних листів, актуальних питань щодо організації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти та складає 20% від загальної кількості годин (15 годин).

Основними видами самостійної роботи є:

1. Вивчення теоретичного матеріалу.
2. Ознайомлення з рекомендованою літературою.
3. Усвідомлення термінів і основних понять.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять. Загальний обсяг таких змін може досягати до 30%.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей керівників гуртків щодо планування й організації професійної діяльності в умовах дистанційного формату.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити педагогічних працівників з концептуальними засадами оновлення змісту освітньої діяльності керівника гуртка;
- визначити особливості сучасних підходів до організації освітнього процесу в гуртку;
- поглибити знання керівників гуртків про інноваційні методи та технології в роботі;

- розвинути цифрові навички керівника гуртка;
- сформувати навички здійснення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу.

Перелік компетентностей / результатів навчання

- предметно-методична компетентність;
- здатність до навчання впродовж життя;
- інформаційно-цифрова компетентність.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (вдосконалять) уміння, навички щодо:

- концептуальних засад оновлення змісту освітньої діяльності керівника гуртка;
- визначення особливостей сучасних підходів до організації освітнього процесу в гуртку;
- застосування інноваційних методів та технологій в роботі;
- володіння цифровими навичками;
- здійснення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації керівників гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів за освітньою програмою за темою «Нові професійні орієнтири в діяльності керівника гуртка» має компетентнісний, практико орієнтований і формувальний характер та спрямоване на виявлення рівня сформованості професійних компетентностей педагогів, необхідних для проектування освітнього процесу на заняттях гуртка. Об'єктивне вивчення рівня засвоєння змісту програми та розуміння слухачами особливостей позашкільної освіти здійснюється у формі підсумкового тестування, що відбувається в дистанційному форматі. Кількість тестових завдань, їх складність та розподіл балів визначаються з урахуванням змісту програми та принципів об'єктивності й валідності оцінювання. Зарахування результатів тестування здійснюється за умови набрання слухачем не менше 75% від максимальної кількості балів, що свідчить про достатній рівень засвоєння теоретичних основ і методичних підходів, передбачених програмою.

Слухачам пропонується дати відповіді на тестові завдання закритого типу з 1 або декількома правильними відповідями, спрямованими на перевірку знань з ключових понять, термінів, підходів, принципів позашкільної освіти. Завдання

на встановлення відповідності використовуються для перевірки вміння співвідносити зміст і форми національно-патріотичного виховання.

Застосування різних видів тестових завдань забезпечує об'єктивність, варіативність і практичну спрямованість підсумкового контролю, дозволяє оцінити не лише рівень теоретичної підготовки педагогів, а й їхню готовність до впровадження інновацій в освітній процес.

Оцінювання результатів підсумкового тестування здійснюється за критеріями, що відображають рівень засвоєння слухачами теоретичних знань і методичних підходів, необхідних для реалізації завдань позашкільної освіти, зокрема:

1. Розуміння концептуальних засад оновлення змісту позашкільної освіти.
2. Орієнтація в сучасних підходах до організації освітнього процесу в гуртку.
3. Уміння проєктувати заняття гуртка відповідно до вікових та індивідуальних особливостей вихованців/вихованок на засадах компетентнісного, підходу.
4. Уміння орієнтуватися в інформаційно-цифровому просторі, створювати сучасний якісний цифровий контент.
5. Уміння здійснювати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу.

Оцінювання завдань підсумкового тестування здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Вартість: для педагогічних працівників усіх категорій та керівників закладів освіти, що фінансуються з місцевих бюджетів Харківської області – безкоштовно.

Для інших працівників вартість визначається згідно з Переліком освітніх послуг КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» (<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/> Публічна інформація / Фінансова діяльність).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання теоретичної підготовки з активними, практико орієнтованими формами навчальної діяльності, що спрямовані на формування та розвиток професійних компетентностей керівників гуртків. Освітній процес організовано з використанням інтерактивних методів навчання, тренінгів, творчих майстерень, мотиваційної та рефлексивної сесій.

Особливістю освітньої програми є акцент на діяльнісний, компетентнісний та особистісно орієнтований підходи до навчання, інтеграцію міжпредметного змісту, цифрових технологій. Важливою складовою програми є створення умов для професійної взаємодії педагогів, обміну досвідом, спільного проектування гурткових занять.

Самостійна робота слухачів передбачає опрацювання нормативно-правових документів у сфері позашкільної освіти, аналіз навчально-методичних матеріалів, виконання індивідуальних і групових практичних завдань, розроблення фрагментів занять, навчальних проєктів, рефлексію власної педагогічної діяльності й визначення індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Підсумкові заходи передбачають узагальнення та оцінювання результатів навчання слухачів, осмислення набутих знань і професійних змін.

Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що допоможе мені стати кращим фахівцем» спрямована на усвідомлення слухачами власних професійних досягнень, змін у підходах до організації освітнього процесу та визначення подальших кроків професійного розвитку.

Підсумкове тестування проводиться з метою комплексної перевірки рівня сформованості знань, умінь і професійних компетентностей за всіма темами освітньої програми.

Зміст програми складається з 6 модулів та 28 тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 75 год, з них: 22 год - лекційні заняття, 38 год - практична робота, 13 год - самостійна робота, 2 год - контрольні заходи.

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності керівника гуртка						
1.1	Тенденції розвитку позашкільної освіти в умовах реформування та воєнного стану		2	1		3
1.2	Компетентнісний підхід в умовах сучасної позашкільної освіти		2	2		4
1.3	Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку	2				2

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
1.4	Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в гуртку		2	2		4
1.5	Пріоритетні напрями дослідницько-експериментальної діяльності в системі МАН	2				2
1.6	Освіта для сталого розвитку: педагогічні стратегії та практики XXI століття	2				2
1.7	Академічна доброчесність як віддзеркалення якості освіти	2				2
	<i>Разом за модулем</i>	8	6	5		19

МОДУЛЬ 2. Сучасні підходи до організації освітнього процесу

2.1.	Проектування сучасного заняття в гуртку		2	2		4
2.2	Психологічні та світоглядні аспекти керування творчим колективом		2			2
2.3	Педагогіка поколінь: інструменти та підходи для сучасного керівника гуртка	2				2
2.4	Травмочутлива педагогіка: школа діалогу культур як простір зцілення та відновлення особистості	2				2
2.5	Дискусійний клуб: «Вектори здійснення допрофільної та профільної підготовки в роботі керівника гуртка»		2			2
2.6	Тренінг: «Батьки як партнери: техніки залучення та співпраці»		2			2
2.7	Менторська зустріч: «Навчальна програма з позашкільної освіти нового покоління»		2	2		4
	<i>Разом за модулем</i>	4	10	4		18

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 3. Інноваційні методи та технології в роботі керівника гуртка						
3.1	Трансформація освітнього середовища в контексті соціально-емоційного та етичного навчання.	2				2
3.2	Психолого-педагогічні аспекти науково-дослідницького пошуку		2			2
3.3	Розвиток креативного мислення керівника гуртка		2			2
3.4	STEM-вирій: «Інтегруємо STEM у діяльність гуртків художньо-естетичного напрямку»		2	2		4
	<i>Разом за модулем</i>	2	6	2		10
МОДУЛЬ 4. Педагог 4.0: цифрові навички керівника гуртка						
4.1	Підтримка та розвиток компетентності соціального та мережевого партнерства: соціально-мережева активність педагогів		2			2
4.2	Складові інформаційно-цифрової компетентності керівника гуртків напрямів		2			2
4.3	Цифрові сервіси як засіб розвитку професійної компетентності керівника гуртка: освітні ресурси		2			2
4.4	Інноваційна майстерня: «Технології штучного інтелекту в професійній діяльності керівника гуртка»		2	2		4
4.5	Управління цифровою ідентичністю. Кібергігієна. Правила безпеки в цифровому просторі		2			2
4.6	Особливості використання SMART-освіти та технології	2				2

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
	BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів					
	<i>Разом за модулем</i>	2	10	2		14
МОДУЛЬ 5. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу						
5.1	Інклюзивна компетентність керівника гуртка: сучасний погляд	2				2
5.2	Реалізація соціально-психічного компонента підтримки в роботі керівника гуртка	2				2
5.3	Психологічна компетентність педагога як провідна умова створення психологічного комфорту в гуртку в умовах воєнного стану	2				2
5.4	Лабораторія ідей: «Стратегії підтримки талантів та особистісного зростання в системі позашкільної освіти»		2			2
	<i>Разом за модулем</i>	6	2			8
МОДУЛЬ 6. Діагностико-аналітичний						
6.1	Настановне заняття. Мотиваційний старт «Визначаємо траєкторію навчання»		2			2
6.2	Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що допоможе мені стати кращим фахівцем?».		2			2
	<i>Разом за модулем</i>		4			4
	Підсумкові заходи Підсумкове тестування				2	2
	Усього:	22	38	13	2	75

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності

керівника гуртка

Тема 1.1. Тенденції розвитку позашкільної освіти в умовах реформування та воєнного стану

Сучасна позашкільна освіта як складова системи безперервної освіти. Місце і роль позашкільної освіти та виховання у сучасній національній освітній системі. Характеристика системи законодавства й державної політики у сфері позашкільної освіти.

Поняття й терміни позашкільної освіти. Сучасна модель організації позашкільної освіти.

Переосмислення стратегічних питань оновлення діяльності позашкільних навчальних закладів в умовах воєнного стану. Підвищення якості й доступності позашкільної освіти; значущості позашкільної освіти для людини, держави, суспільства; навчання впродовж життя у закладах позашкільної освіти; інтеграція позашкільля України у міжнародний освітній простір.

Стратегічні вектори розвитку позашкільної освіти: правовий, управлінський, освітній, інформаційний, фінансовий.

Практична робота. Групова дискусія, робота з кейсами «Позашкільля сьогодні: виклики і ресурси». Моделювання освітніх рішень з урахуванням безпекових, територіальних та психологічних факторів організації гурткової роботи в очному, дистанційному та змішаному форматах. Обговорення ролі позашкільної освіти як простору психологічної нестабільності.

Тема 1.2. Компетентнісний підхід в умовах сучасної позашкільної освіти

Поняття «компетенція» та «компетентність». Складові компетентності. Компетентнісний підхід у позашкільній освіті. Характеристика базових (ключових) компетентностей.

Умови формування компетентностей у закладах позашкільної освіти. Компетентнісний підхід до конструювання освітнього процесу в закладах позашкільної освіти. Компетентності, що мають бути сформовані у вихованців у процесі гурткових занять. Завдання, які має вирішити сучасне заняття гуртка, зорієнтовані на реалізацію компетентнісного підходу в навчанні. Результат формування компетентностей у закладах позашкільної освіти.

Практична робота. Аналіз фрагментів занять з позиції формування компетентностей. Проектування навчальних ситуацій, що сприяють набуттю практичної, творчої, соціальної та пізнавальної компетентностей на заняттях гуртка.

Тема 1.3. Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку

Поступ освіти і розвиток інтелектуальної еліти в Україні в умовах агресії рф. Актуальність підготовки конкурентоспроможної особистості. Інноваційна

діяльність педагога як напрям реалізації модернізаційних реформ в освіті. Визначення та походження інновацій в освіті. Інноваційна компетентність педагога.

Ознаки інноваційної діяльності. Критерії розвиненості творчого потенціалу педагога. підготовка педагогів до науково-дослідницької діяльності як один з пріоритетних напрямів практичного використання технології дослідницького навчання. Робота в МАН як різновид інноваційної діяльності.

Тема 1.4. Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в гуртку

Виклики в здійсненні виховної роботи під час воєнного стану. Актуальність національно-патріотичного виховання молодого покоління.

Нормативне забезпечення національно-патріотичного виховання в закладі позашкільної освіти. Мета та завдання національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Принципи побудови виховного процесу в сучасних умовах.

Патріотизм як почуття і як базова якість особистості. Зміст і форми національно-патріотичного виховання. Урахування вікових особливостей вихованців як умови ефективного здійснення патріотичного виховання. Роль особистості педагога у вихованні патріотичних почуттів дітей та молоді. Орієнтири у спільній діяльності батьків та педагогів.

Практична робота. Створення інтелект-карти «Роль керівника гуртка у національно-патріотичному вихованні особистості». Обмін досвідом використання ефективних форм і методів національно-патріотичного виховання в гуртках художньо-естетичного спрямування.

Тема 1.5. Пріоритетні напрями дослідницько-експериментальної діяльності в системі МАН

Організація освітнього процесу в МАН. Залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури й мистецтва. Виявлення, розвиток і підтримка обдарованої молоді. Головні завдання Малої академії наук учнівської молоді.

Структурні підрозділи Малої академії наук учнівської молоді. Організація індивідуального навчання в Малій академії наук. Особливості класифікації гуртків, груп та інших творчих об'єднань МАН за трьома рівнями. Поетапне зростання члена МАН.

Особливості організації педагогічного процесу в МАН. Характеристика структури наукових відділень МАН. Організація та проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України.

Надання закладам загальної середньої освіти організаційно-методичної допомоги з питань роботи з обдарованою молоддю. Просвітницька діяльність МАН.

Тема 1.6. Освіта для сталого розвитку: педагогічні стратегії та практики XXI століття

Принципи сталого розвитку як елемент неперервного навчання і виховання. Особливий освітній напрям – освіта в інтересах сталого розвитку (ОСР). Мета ОСР.

Підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи – один з головних важелів у вирішенні екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України. Екологічна компетентність сучасної людини. Екологізація освітнього процесу в закладах освіти. Педагогіка натхнення до дії.

Системний принцип як методологічна основа ОСР. Реалізація цілей сталого розвитку і формування світогляду, що базується на засадах сталості.

Шляхи визначення питань сталого розвитку в змісті роботи гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів.

Тема 1.7. Академічна доброчесність як віддзеркалення якості освіти

Сутність академічної доброчесності та її принципи. Розробка закладом освіти внутрішніх нормативних документів про академічну доброчесність. Внутрішня процедура забезпечення якості освіти як демонстрація спроможності закладу освіти до розвитку. Типові та менш очевидні види порушень академічної доброчесності. Структура внутрішнього документа про академічну доброчесність. Положення про академічну доброчесність.

Внутрішній моніторинг і вдосконалення політики академічної доброчесності в закладах освіти. Підтримка дотримання принципів академічної доброчесності. Структура моніторингу реалізації академічної доброчесності. Повноваження комісії з питань академічної доброчесності. Комплекс профілактичних заходів для попередження недотримання прав академічної доброчесності. Особливості дотримання академічної доброчесності під час проведення освітніх заходів у дистанційному форматі.

МОДУЛЬ 2. Сучасні підходи до організації освітнього процесу

Тема 2.1. Проєктування сучасного заняття в гуртку

Заняття гуртка – основна форма організованої навчальної діяльності в закладах позашкільної освіти. Мета, завдання та функції гурткової роботи. Класифікація занять, основні ознаки, їх роль і функції в освітньому процесі закладу позашкільної освіти. Характеристика традиційних та інноваційних типів занять, їх функціональне призначення в освітньому процесі. Типи занять. Форми організації занять. Орієнтованість на практичне використання

отриманих знань як специфічна особливість гурткового заняття. Психолого-педагогічні умови активної пізнавально-практичної діяльності на заняттях гуртка.

Структура сучасного гурткового заняття. Класифікація методів організації заняття гуртка.

Вимоги до сучасного заняття: загальнопедагогічні, психологічні, дидактичні, гігієнічні. Самоаналіз заняття гуртка. Підготовка керівника гуртка до заняття.

Практична робота. Визначення мети, очікуваних результатів, форм і засобів реалізації компетентнісного підходу на заняттях гуртка. Обговорення використання інноваційних методів організації та проведення гурткової роботи. Добір інструментів самооцінювання та взаємооцінювання вихованців/вихованок на занятті гуртка.

Тема 2.2. Психологічні та світоглядні аспекти керування творчим колективом

П'ять рівнів піраміди Маслоу: від забезпечення базової безпеки дитини до підтримки її самореалізації. Мотивація учасників освітнього процесу дітей як головне завдання керівника гуртка. Характеристика процесів розвитку творчого колективу: витіснені емоції (Фрейд), компенсації комплексів неповноцінності (Адлер) та архетипні ролі (Юнг). Прийоми створення простору творчості в дитячому колективі: імпровізація, експеримент тощо. Шляхи врахування індивідуальних особливостей вихованців. Самоаналіз в професійній діяльності педагога-позашкільника. Педагогічне вигорання керівника як професійний ризик. Способи піклування про себе.

Практична робота. Опрацювання прийомів створення простору творчості в дитячому колективі: імпровізація, експеримент тощо. Розробка моделі ефективного керівника гуртка «Моя ціннісна позиція». Створення чеку-листа «Самоаналіз в професійній діяльності педагога-позашкільника».

Тема 2.3. Педагогіка поколінь: інструменти та підходи для сучасного керівника гуртка

Актуальність проблеми взаємодії тих хто навчається та тих хто навчає. Концепція теорії поколінь: унікальність цінностей та поведінкових особливостей. Основні принципи теорії поколінь. Покоління та їхні характеристики.

Ключові ознаки поколінь (Z, Alpha) Інструменти та формати роботи з урахуванням поколіннєвих відмінностей. Адаптація навчальної програми гуртка до поколіннєвих особливостей.

Тема 2.4. Травмочутлива педагогіка: школа діалогу культур як простір зцілення та відновлення особистості

Сутність поняття «травмочутлива педагогіка», її головна мета. Принципи травмочутливої педагогіки. Концепція «Школи діалогу культур» як освітня модель.

Цілі та завдання освітнього простору у контексті реалізації освітньої моделі «Школа зцілення». Педагогічні інструменти «школи зцілення»: емоційна підтримка, культура діалогу, рефлексія, проєктна діяльність. Роль педагога в травмочутливій школі. Ознаки «школи зцілення та діалогу».

Школа діалогу культур як простір відновлення, людяності й віри у майбутнє.

Тема 2.5. Дискусійний клуб: «Вектори здійснення допрофільної та профільної підготовки в роботі керівника гуртка»

Актуальність профорієнтації в умовах трансформації сучасної освіти. Професійна орієнтація молоді – актуальне питання учасників освітнього процесу. Основні меседжі Національного форсайт-дослідження «Україна – 2035: людський капітал та ринок праці».

Історичний поступ розвитку профорієнтаційної роботи. Відмінність профільного та професійного навчання. Етапи профорієнтаційної роботи.

Місце профільної освіти у законодавчих актах МОН України. Складові системи професійної орієнтації в закладі позашкільної освіти.

Форми профорієнтаційної роботи в ЗПО. Навчальні програми для розвитку в учнівській молоді ключових компетентностей, наскрізних умінь та лідерських якостей.

Практична робота. Опрацювання сутності понять «профорієнтація», «профіль навчання», «допрофільне й профільне навчання». Створення ТОП-5 професійних сфер, затребуваних на вітчизняному ринку праці в післявоєнний період. Професійне коло «Моя профорієнтаційна стратегія».

Тема 2.6. Тренінг: «Батьки як партнери: техніки залучення та співпраці»

Актуальність просвітницької роботи педагога щодо формування педагогічної культури батьків. Мета виховання в системі освіти, мета сімейного виховання. Сімейне виховання, його роль у становленні особистості дитини. Змістовий компонент педагогічної культури батьків.

Принципи формування педагогічної культури батьків. Типи сімей. Завдання, принципи, напрями взаємодії педагога з сім'ями вихованців. Дії педагога щодо налагодження партнерської взаємодії. Причини виникнення труднощів у роботі з батьками. Форми роботи з батьками вихованців в умовах дистанційної освіти.

Практична робота. Вправа «Моє ім'я». Вправа «Родина, родина – від батька й до сина». Вправа «Методи вивчення сімей». Вправа «Наш герб».

Тема 2.7. Менторська зустріч: «Навчальна програма з позашкільної освіти нового покоління»

Навчальна програма з позашкільної освіти – основний документ педагога закладу позашкільної освіти. Види, класифікація, структура програм. Вимоги до державних, експериментальних та авторських програм роботи гуртків, клубів, секцій та творчих об'єднань. Особливості розробки мети, завдань, принципів та змісту програми гуртка.

Аналіз програм закладу позашкільної освіти (за профілем, напрямом діяльності, за змістом освіти, за формою реалізації, за віком, за рівнем засвоєння, за функціональним призначенням, за терміном дії).

Характеристика рівнів навчання.

Електронні бази навчальних програм з позашкільної освіти. Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти як один із шляхів підвищення якості та удосконалення змісту позашкільної освіти та забезпечення ЗПО якісною навчальною літературою.

Практична робота. Опрацювання шляхів адаптації фрагментів навчальної програми до умов дистанційного навчання під час воєнного стану. Визначення мінімально необхідного змісту та варіативних компонентів навчальної програми. Обговорення успішних практик збереження контингенту вихованців в гуртку.

МОДУЛЬ 3. Інноваційні методи та технології в роботі керівника гуртка

Тема 3.1. Трансформація освітнього середовища в контексті соціально-емоційного та етичного навчання

Сутність і концепція гнучкого навчання. Особливості впровадження гнучкого навчання в закладах позашкільної освіти. Ітеративний підхід в освітньому процесі. Принципи та ключові елементи гнучкого підходу у вихованні, навчанні, розвиткові та соціалізації дитини. Роль керівника гуртка в умовах гнучкого навчання: фасилітація освітнього процесу, педагогічна автономія й відповідальність, готовність до змін та управління освітнім середовищем.

Застосування гнучкого навчання в закладах позашкільної освіти. Брейнстормінг – метод для розвитку критичного мислення. Фронтальні та дитиноцентричні методи навчання. Лайфхаки для успішної роботи в умовах гнучкого навчання. Технологія впровадження скафолдингу. Майбутнє гнучкого навчання.

Тема 3.2. Психолого-педагогічні аспекти науково-дослідницького пошуку

Актуальність формування наукового світогляду та формуванням нового типу мислення особистості в сучасних умовах. Особливості дослідницької діяльності дітей та підлітків. Характеристики навичок дослідницької діяльності. Навчальне дослідження як вид творчої діяльності вихованців та вихованок. Види творчих дослідницьких робіт гуртківців. Характеристика етапів науково-дослідницької діяльності. Прийоми проведення дослідницької діяльності.

Практична робота. Асоціативний куш “Дослідницька діяльність”. Робота в малих групах: вправа на опрацювання етапів дослідження «Дослідницькі маршрути».

Тема 3.3. Розвиток креативного мислення керівника гуртка

Розвиток креативного мислення керівника гуртка як важлива складова якісного освітнього процесу.

Креативне мислення як здатність знаходити нові, нестандартні рішення, генерувати оригінальні ідеї та бачити проблеми з різних ракурсів. Відмінності від стандартного мислення. Бар'єри на шляху креативного мислення та шляхи їх подолання. Міфи про креативність.

Критерії та показники рівня розвитку креативного мислення: підвищення ефективності результативності занять, залучення та мотивація дітей до позашкільної діяльності, генерація нових ідей для проєктів і заходів, уміння швидко адаптуватися до змін і вирішувати нестандартні задачі.

Практична робота. Опрацювання практик розвитку креативного мислення керівника гуртка: мозковий штурм, ментальні карти, синквейн, рольові ігри та кейс-технологія.

Тема 3.4. STEM-вирій: «Інтегруємо STEM у діяльність гуртків художньо-естетичного напрямку»

STEM як один з головних трендів інноваційної освіти в Україні. Нормативно-правові засади впровадження STEM-освіти в Україні. Значення й сутність поняття акроніму STEM: S – science, T – technology – E-engineering – M-mathematics. Основні ланки впровадження STEM-освіти в Україні: початкова, базова; профільна; педагогічна; післядипломна освіта.

Переваги STEM-освіти. Створення STEM-простору в закладі освіти: навчання – від практики до теорії. Інтеграція (міжпредметна, трандисциплінарна) – провідний принцип STEM-освіти.

Мейкерство як складова STEM-освіти. Професійна майстерність педагогів як основа якості впровадження STEM-освіти.

Практична робота. Опрацювання етапів інтегрованого заняття як особливої форми STEM-навчання. Обмін досвідом проведення занять за

технологією «навчання навпаки» та обговорення його переваг в умовах дистанційного формату.

МОДУЛЬ 4. Педагог 4.0: цифрові навички керівника гуртка

Тема 4.1. Підтримка та розвиток компетентності соціального та мережевого партнерства: соціально-мережева активність педагогів

Сучасні напрями комунікації в професійній діяльності керівника гуртка. Концептуальні основи розвитку соціального та мережевого партнерства засобами цифрових технологій. Залучення простору соціальних мереж в освітній процес. Законодавство про фотозйомку дітей. Співпраця та взаємодія засобами цифрових технологій. Соціальні мережі та їх вплив на формування іміджу ЗПО. Активність у соціальних мережах. Соціально-активне середовище закладу освіти. Окремі професійні спільноти viber та Telegram. Проведення онлайн-конкурсів та презентація творчості в соціальних мережах. Окремі вимоги до реалізації цифрової присутності. Практичні поради представлення закладу в соціальних мережах.

Практична робота. Опрацювання можливостей сервісу Canva для графічного дизайну власного бренду в соціальних мережах. Розробка чек-листа “Правил участі в професійних спільнотах.

Тема 4.2. Складові інформаційно-цифрової компетентності керівника гуртків напрямів

Визначення інформаційно-цифрової компетентності (ІЦК). Нормативно-правове забезпечення та регулювання розвитку інформаційно-цифрової компетентності педагога в Україні.

Європейські та світові стандарти цифрової компетентності та грамотності. Європейська рамка цифрової компетентності педагога (DigCompEdu).

Рамка цифрової компетентності педагогічного і науково-педагогічного працівника. Дескриптори: знання, вміння, навички та ставлення, застосовані до кожного компоненту цифрової компетентності. Рівні володіння цифровою компетентністю.

Інструментарій визначення власного рівня цифрової грамотності. Шляхи розвитку та вдосконалення цифрової компетентності.

Практична робота. Заповнення анкети «Паспорт цифрових умінь». Пошук матеріалів для заняття гуртка (відео, статтю, зображення) в інтернеті, обговорення критеріїв якості цифрового контенту.

Тема 4.3. Цифрові сервіси як засіб розвитку професійної компетентності керівника гуртка: освітні ресурси

Цифрові технології, ресурси та сервіси: означення, класифікація, функціонал. Цифрові освітні сервіси та цифрові дидактичні матеріали.

Класифікація цифрових освітніх сервісів за призначенням. Переваги цифрових інтерактивних дидактичних матеріалів.

Приклади створення інтерактивного навчального контенту засобами цифрових сервісів: цифрові робочі аркуші, інтерактивні завдання, тести, інфографіка, ментальні карти тощо.

Практична робота. Опрацювання інструментарію для створення цифрового інтерактивного навчального контенту. Розробка рекомендацій щодо вибору та ефективного використання цифрових сервісів на заняттях гуртка.

Тема 4.4. Інноваційна майстерня: «Технології штучного інтелекту в професійній діяльності керівника гуртка»

Поняття про штучний інтелект. Особливості використання технологій штучного інтелекту в роботі керівника гуртка. Сервіси штучного інтелекту в освіти. Типологія застосунків штучного інтелекту та їх призначення. Конструювання етапів уроку/заняття, генерація малюнків, зображень, відео та аудіоматеріалів. Створення цілісного продукту. Симуляція 3Д сцен. Створення творчих завдань. Методика навчання дітей алгоритмам створення творчих завдань засобами штучного інтелекту. Рефлексія.

Практична робота. Опрацювання найкращих нейромереж у своїх категоріях (notebooklm.google, perplexity.ai, gamma.app, mylens.ai, mapify.so, magicschool.ai тощо), створення наукового консультанту засобами ШІ, графіків та схем.

Тема 4.5. Управління цифровою ідентичністю. Кібергігієна. Правила безпеки в цифровому просторі

Поняття цифрової ідентичності. Небезпеки та головні загрози мережі Інтернет та соціальних мереж. Правила спілкування в мережі. Поняття етикету в мережі. Використання e-mail для спілкування. Найпоширеніші помилки в електронному листуванні. Правила безпеки в Інтернет. Шкідливий вплив інформації. Кібербулінг. Основні правила кібергігієни. Основні загрози інформаційній безпеці. Засоби перевірки інформації. Засоби захисту персональних даних у мережі. Корисні ресурси і поради.

Практична робота. Аналіз ситуацій «Небезпечне повідомлення». Робота в малих групах щодо аналізу заголовків, повідомлень, дописів «Правда - маніпуляція - загроза».

Тема 4.6. Особливості використання SMART-освіти та технології BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів

Поняття BYOD - «принеси свій пристрій з собою». Сенс BYOD. Використання технології BYOD.

Особливості проведення перевірки успішності вихованців/вихованок засобами онлайн-тестування. Підбиття підсумків заняття шляхом онлайн-опитування. Спілкування з учнями, вихованцями, слухачами засобами Google Клас.

Використання різних додатків до систем Android та iOS. QR-код. Twiddla. Проведення проєктних робіт учнів, вихованців, слухачів з використанням різноманітних пошукових систем та YouTube.

МОДУЛЬ 5. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Тема 5.1. Інклюзивна компетентність керівника гуртка: сучасний погляд

Сучасне міжнародне законодавство щодо прав осіб з особливими освітніми потребами. Закон України «Про освіту». Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг». Порядок організації інклюзивного навчання в закладі позашкільної освіти.

Інклюзивна освіта – один з аспектів прав дитини. Історія спеціальної та інклюзивної освіти. Діти з особливими освітніми потребами. Відмінності між поняттями виключення, сегрегації, інтеграції та інклюзії.

Інклюзивне освітнє середовище. Розумне пристосування. Запровадження необхідних модифікацій та адаптацій. Універсальний дизайн у сфері освіти.

Особливості розвитку та навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти.

Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Індивідуальна програма розвитку (ІПР) як засіб адаптування навчального середовища до потреб дитини.

Тема 5.2. Реалізація соціально-психічного компоненту підтримки в роботі керівника гуртка

Соціально-психологічна підтримка, її організація в закладах позашкільної освіти. Види підтримки. Фактори впливу в умовах війни. Умови для організації підтримки.

Урахування можливостей позашкільля для підтримки. Необхідність системи психосоціальної підтримки. Урахування психологічного стану дітей і педагогів у процесі підтримки. Проблеми, на які слід звернути увагу у процесі підтримки. Негативні фактори впливу та застосування комплексного цілісного підходу при наданні підтримки. З чого розпочинати соціально-психологічну підтримку?

Тематика здоров'я та життєстійкості у процесі підтримки. День психічного здоров'я у закладі позашкільної освіти. Рекомендації педагогам з ефективної підтримки дітей. Модель підтримки в освітньому контексті включає

в себе чотири етапи (за Буффо). Система підтримки дитини в закладі позашкільної освіти.

Тема 5.3. Психологічна компетентність педагога як провідна умова створення психологічного комфорту в гуртку в умовах воєнного стану

Психологічна компетентність. Здатність визначати та враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості дітей. Здатність використовувати стратегії роботи з гуртківців, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності. Здатність формувати мотивацію дітей та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Поняття психологічного комфорту. Орієнтація на потреби вихованця в освітньому процесі, поняття дитиноцентризму. Періодизація дитячого віку. Психофізіологічні особливості, розвитку пізнавальної сфери, особистісні особливості розвитку дітей різних вікових категорій та врахування їх в організації освітнього процесу.

Моделювання гурткового заняття відповідно до психологічних особливостей учнів. Способи подолання стресу та напруги, створення атмосфери психологічного комфорту та підтримки на занятті.

Тема 5.4. Лабораторія ідей: «Стратегії підтримки талантів та особистісного зростання в системі позашкільної освіти»

Розвиток здібностей і талантів в сучасних умовах. Творчі можливості. Види здібностей. Підходи до організації освітнього процесу, які орієнтовані на розвиток здібностей. Прояв здібностей. Пізнавальна сфера та випереджальний розвиток. Обдарованість. Талант, його прояви. Урахування творчих можливостей особистості. Творчий потенціал. Критерії таланту.

Можливості позашкільної освіти для розвитку здібностей і талантів дитини. Педагогічна творчість. Нова роль педагога позашкільля. Умови розвитку творчості. Можливості Малої академії наук України. Роль STEAM підходу. Залучення до наукових конкурсів. Інтерактивні вправи. Інструменти для розвитку творчості.

Практична робота. Розробка «Карта зростання таланту: від потенціалу до самореалізації». Створення відкритих творчих завдань. Опрацювання інструментів індивідуального зростання: творче портфоліо вихованця; рефлексивні щоденники; діалогічні та фасилітаційні методи тощо.

МОДУЛЬ 6. Діагностико-аналітичний

Тема 6.1. Настановне заняття. Мотиваційний старт «Визначаємо траєкторію навчання»

Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Повідомлення вимог до виконання завдань підсумкового тестування.

Визначення очікувань від навчання з використанням криголамів та мотиваційних вправ.

Тема 6.2. Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що допоможе мені стати кращим фахівцем».

Підбиття підсумків навчання на курсах підвищення кваліфікації та осмислення отриманих знань і навичок. Рефлексивні вправи щодо визначення результативності засвоєння програми підвищення кваліфікації та стратегій професійного розвитку.

Підсумкові заходи

Підсумкове тестування.

3.2. Зміст практичної роботи зазначений у відповідних темах навчально-тематичного плану.

3.3. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Модуль № теми	Назва навчальних тем	Кількість годин	Усього
МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності керівника гуртка			
1.1	Тенденції розвитку позашкільної освіти в умовах реформування та воєнного стану <i>Орієнтовний перелік питань:</i> . Уявіть ситуацію: гурток працює в умовах обмеженого доступу до приміщень та нестабільного розкладу. Завдання: запропонуйте 2–3 альтернативні формати роботи гуртка; визначте їхні переваги та ризики; окресліть роль керівника гуртка в кожному із форматів.	1	1
1.2	Компетентнісний підхід в умовах сучасної позашкільної освіти <i>Орієнтовний перелік питань:</i> 1. У чому полягає сутність компетентнісного підходу в позашкільній освіті? 2. Охарактеризуйте ключові компетентності позашкільної освіти?	2	2

	<p>3. Опрацюйте ситуацію: вихованці гуртка демонструють високий інтерес до діяльності, але не вміють працювати в команді та презентувати результати творчої діяльності.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначте, які компетентності потребують розвитку; - запропонуйте педагогічні інструменти для їх формування; - окресліть критерії успішності. 		
1.3	<p>Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в гуртку</p> <p><i>Орієнтовний перелік питань:</i></p> <p>1. Проаналізуйте діяльність гуртка, яким ви керуєте, та визначте:</p> <ul style="list-style-type: none"> - які елементи національно-патріотичного виховання ви використовуєте на заняттях; - які ресурси (культурні, історичні, локальні) ви застосовуєте. <p>2. Створіть ментальну карту «Керівник гуртка як носій і транслятор національних цінностей».</p>	2	2
МОДУЛЬ 2. Сучасні підходи до організації освітнього процесу			
2.1.	<p>Проектування сучасного заняття в гуртку</p> <p><i>Орієнтовний перелік питань:</i></p> <p>1. Сконструйте фрагмент заняття гуртка, у якому:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначено компетентнісну мету; - підібрано активні методи (проект, кейс, рольова гра, майстерка); - передбачено практичний результат діяльності вихованців. 	2	2
2.7	<p>Менторська зустріч: «Навчальна програма з позашкільної освіти нового покоління»</p> <p><i>Орієнтовний перелік питань:</i></p> <p>1. Уявіть, що програму читає вихованець/вихованка, який/ка мріє конструювати, досліджувати, експериментувати.</p> <p>Визначте:</p> <ul style="list-style-type: none"> - які види творчої діяльності стимулюють дослідницький інтерес; - які завдання спонукають до експерименту. <p>2. Змодельуйте індивідуальні дослідницькі траєкторії вихованців/вихованок відповідно до освітнього рівня: початковий, основний, вищий.</p>	2	2
МОДУЛЬ 3. Інноваційні методи та технології в роботі керівника гуртка			

3.4	<p>STEM-вирій: «Інтегруємо STEM у діяльність гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів»</p> <p><i>Орієнтовний перелік питань:</i></p> <p>1. Що таке STEM/STEAM-підхід і чому він є актуальним для науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів позашкільної освіти?</p> <p>2. Проаналізуйте програму гуртка та визначте:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теми, у яких можливе STEM/STEAM-розширення; - точки перетину науки, технологій, мистецтва; - ресурси, необхідні для інтеграції. <p>3. Розробіть фрагмент заняття гуртка у форматі STEAM-лабораторії, використавши підказки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поєднайте ідею з дослідницьким завданням; - запропонуйте дітям зробити експеримент, моделювання або вимірювання. 	2	2
МОДУЛЬ 4. Педагог 4.0: цифрові навички керівника гуртка			
4.3	<p>Інноваційна майстерня: «Технології штучного інтелекту в професійній діяльності керівника гуртка»</p> <p><i>Орієнтовний перелік питань:</i></p> <p>1. Опрацюйте ситуацію: вихованці/вихованки підготували власні мініпроекти. Ви отримали багато результатів у різних форматах, які потрібно швидко проаналізувати, визначити результативність, запропонувати шляхи розвитку дітей.</p> <p>Виберіть AI-інструмент для обробки та аналізу даних (наприклад, для зчитування показників датчиків, тестових результатів, відео-записів тощо).</p> <p>2. Оберіть один AI-інструмент (наприклад, генератор ідей, симулятор, аналізатор даних тощо). Використайте його для:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення завдання для заняття; - генерації ідеї для проєкту. - організація зворотного зв'язку з вихованцями/вихованками або їхніми батьками. 	2	2
РАЗОМ		13	13

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 673. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#n11>
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
3. Загальна декларація прав людини. URL: доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Закон України “Про позашкільну освіту” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
5. Закон України «Про вищу освіту». URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36975
6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>
7. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
8. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
9. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
10. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Закон України «Про професійний розвиток працівників» № 4312 -VI 12.12 2012 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/27314/>
12. Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
13. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934> .
14. Лист МОН від 10.06.2022 № 1/6267-22 "Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України". URL: https://drive.google.com/file/d/1HvuZxzpuZyaiyJJxE_88rbZDT8J8RbdP/view

Основна література

1. Упровадження сучасного змісту позашкільної освіти: підготовка педагогів : методичні рекомендації / В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, В. В. Мачуський. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 144 с
2. Зміст і технології позашкільної освіти для вихованців підліткового віку: методичні рекомендації. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 112 с.
3. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/960-2020-%D1%80/conv/paraz_3/only#n48
4. Концепція розвитку позашкільної освіти (2020-2025) (проект). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2025/05/14/ho-proyekt-kon-tseptsiyi-rozvytku-pozashkilnoyi-osvity-2025-2030-14-05-2025.pdf> (дата звернення: 14 трав. 2025 р.)
- 5.
6. Лист ІМЗО від 18.07.2025 №21/08-624 “Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2025/2026 навчальному році”. URL: <https://www.schoollife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-rozvytku-stem-osvity-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-ta-pozashkilnoyi-osvity-u-2025-2026-navchalnomu-rotsi/>
7. Литовченко О.В. Зміст і технології позашкільної освіти для старшокласників: методичні рекомендації. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 104 с.
8. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти : методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко; за ред. В. В. Мачуського. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 223 с

Додаткова література

1. [Лист ДНУ «ІМЗО» від 16.08.2023 № 21/08-1330 «Про методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти»](#)
2. Всеукраїнська нарада "Позашкільна освіта у воєнний та повоєнний час" до Дня захисту дітей. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rzp3cFnT-GM&t=16s>
3. Всеукраїнський науково-методичний віртуальний STEM-центр. URL: <http://stemua.science/>
4. Всеукраїнський форум «Діти і освітянський фронт позашкілля». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=q1jpth2hhoI>
5. Лекція "Дистанційна робота закладів позашкільної освіти". URL: https://www.youtube.com/watch?v=nPPVwlUX510&t=2s&fbclid=IwAR3osnedr_84bHXWbNARiAaS7-wY_m_idg2gRoo6ULmGt5tbc4Ijvk4AZY
6. Лекція "Інклюзивне навчання у закладах позашкільної освіти«. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HGNzSHzxrLU>
7. Лекція "Що таке навчальна програма у позашкільній освіті?«. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=b5VVrApWZAE>
8. Лекція "Що таке позашкільна освіта?«. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WquBHASyziA>
9. Портфоліо молодіжної роботи Ради Європи. Інструмент для оцінювання та розвитку компетенцій молодіжної роботи URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/331/pmr.pdf>
10. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. Київ, 2018. 40с.